

Hvordan kan ønsket om at gøre lavbundsarealerne mere våde forenes med målene for habitatnaturtyperne?

Winnie Heltborg, SEGES

16. Juni 2022

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Vigtigste forudsætninger for en succesfuld udvikling af natur på tidligere dyrkede marker er:

- at næringsindholdet i jorden er naturligt lavt*
- at der findes egnede spredningskilder i nærområdet*
- at der ikke udsås kulturgræs eller udplantes eksotiske buske og træer*
- at arealet forstyrres regelmæssigt, fx ved græsning eller høslæt*
- at der er substrater som blomster og møg til insekter og svampe*
- at hydrologien er naturlig*

Kilde: Nygaard, B., Oddershede, A. og Høye, T.T. 2018. Erstatningsnatur - erfaringer og muligheder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 186 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 266

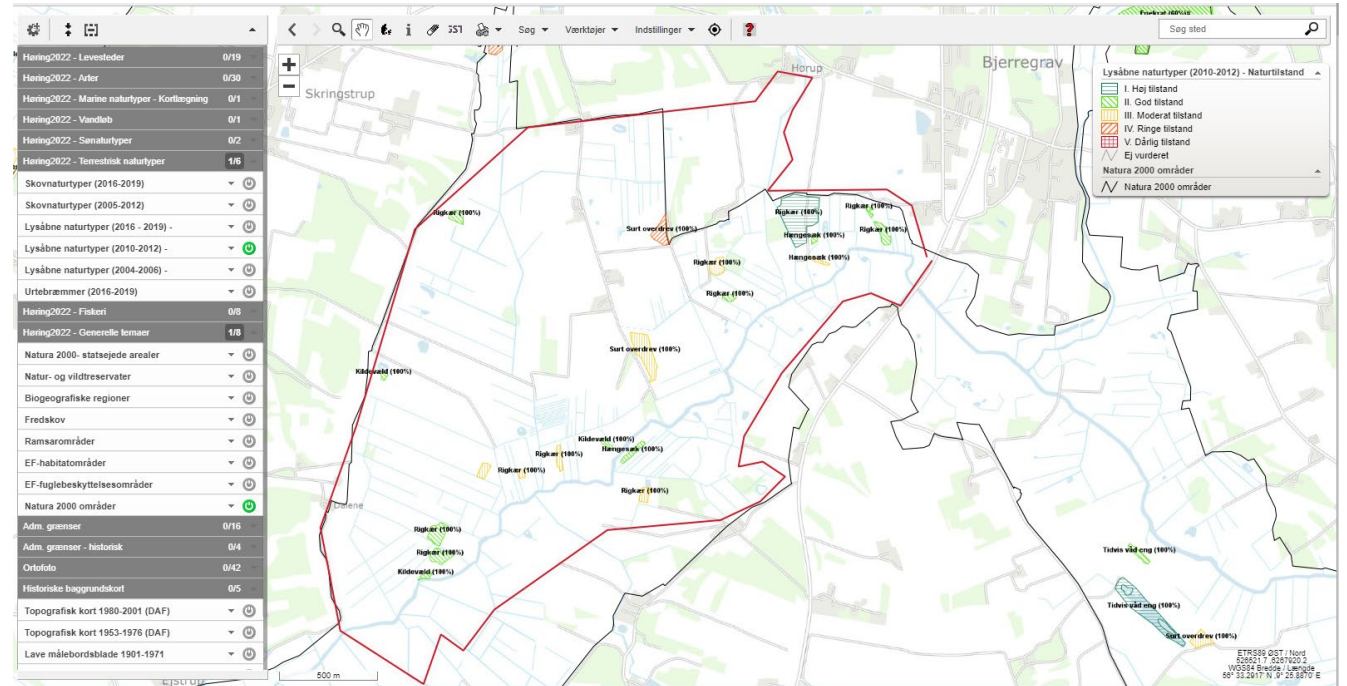
Indsatser, der kan gennemføres for at skabe ny beskyttet natur

- *Nedbringelse af næringsstoffer*
- *Genopretning af naturlig hydrologi*
- *Opbryd plantedækket*
- *Pleje i form af græsning og høslæt*
- *Landskabsmæssig sammenhæng*
- *Genopretning af naturlige økologiske processer*

Kilde: Nygaard, B., Oddershede, A. og Høye, T.T. 2018. Erstatningsnatur - erfaringer og muligheder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 186 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 266

Projektpotentialet

- Stort område
- Drænet tørvejord
- Beskeden, men vigtig, forekomst af kortlagt grundvandsafhængig natur af international betydning
 - Til en vis grad påvirket af dræning
- Indsatsplaner for naturen
- Skals Å er i en god, naturlig tilstand

Indsatser for klima og natur?

- Hævning af grundvandsstand ved dræningsophør (tilpasning)?
- Sammenbinding- genopretning af landskabelig sammenhæng mulig?
- Genskabelse af naturlige processer mulig?
- Nedbringelse af næringsstoffer ved driftsophør og efterfølgende forvaltning?
- Tørv (substrat) og sand
- Dyr?
- Vilje/lyst?
- Myndighedstilladelser?

Bør undersøge potentialet for et naturprojekt med ”sidegevinster” i form af reduktion af klimagasser?

1. Samspil mellem vandstand, forvaltningsmuligheder og interesse
2. Sammenbindingspotentiale/græsningslaug
3. Potentiale for grundvandsafhængige naturtypers udbredelse
4. Småtopografisk variation (bagvand/tørre delarealer)
5. Ansøgning med tung vægt på biodiversitetseffekter og omkostninger til forvaltningsforberedende tiltag
6. Et samlet velbeskrevet projekt, der godtgør samlede gevinster for naturen under en mere dynamisk forvaltning – med klimaeffekt!

1. Samspil mellem vandstand, forvaltningsmuligheder og interesse

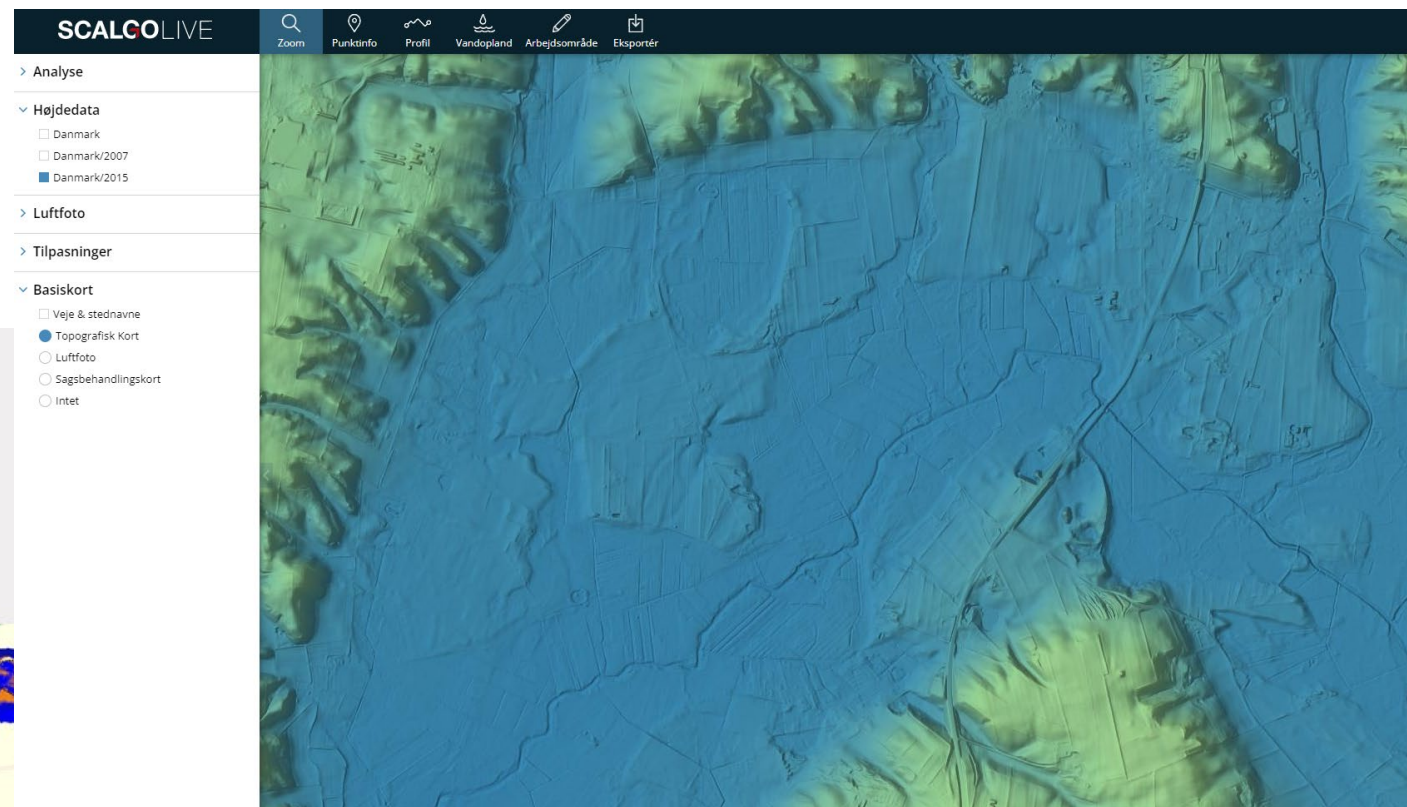
2. Sammenbindingspotentiale/græsningslaug?

- imødegå de væsentligste barrierer for forvaltning af området
- Realistiske ønsker til hvilke arealer, der kan afgræsses under inddragelse af hensyn til dyrevelfærd støttebetingelser og anden arealbaseret lovgivning
 - Tørre delarealer
 - Bevoksning
 - Foldstørrelser
 - Lukning af dybe grøfter
 - Hegning
 - Rydningspligt
 - Dyretryk mm
- Begræns dyreholderes udgifter og optimer støtte-/tilskudsmuligheder

3. Potentiale for grundvandsafhængige naturtypers udbredelse

4. Småtopografisk variation (bagvand/tørre delarealer)

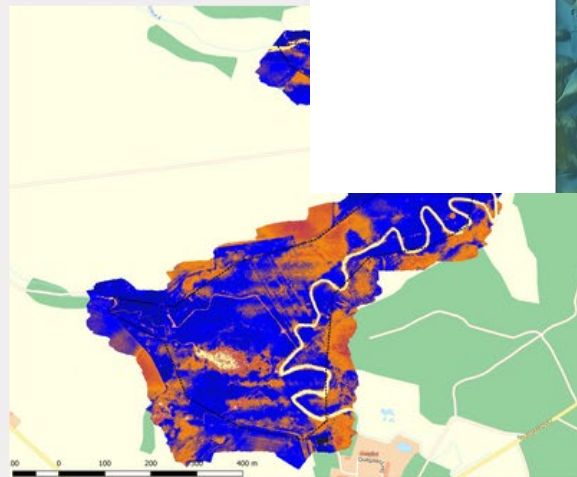

2) Termofotografering med drone

Droner monteret med termokamera kan kortlægge store områder på relativt kort tid. Kortlægningen viser temperaturen på overfladen. På vinterdage med frost vil steder med kraftig grundvandsudsivning lyse op som varme områder. Metoden er vanskelig at time med det rette vejrlig og er ikke så effektiv, når udstømningen er diffus, eller der er vedplanter eller anden høj, tæt vegetation. Metoden er muligvis omkostningseffektiv til identificering af grundvandsudstrømning i store og/eller svært fremkommelige områder.

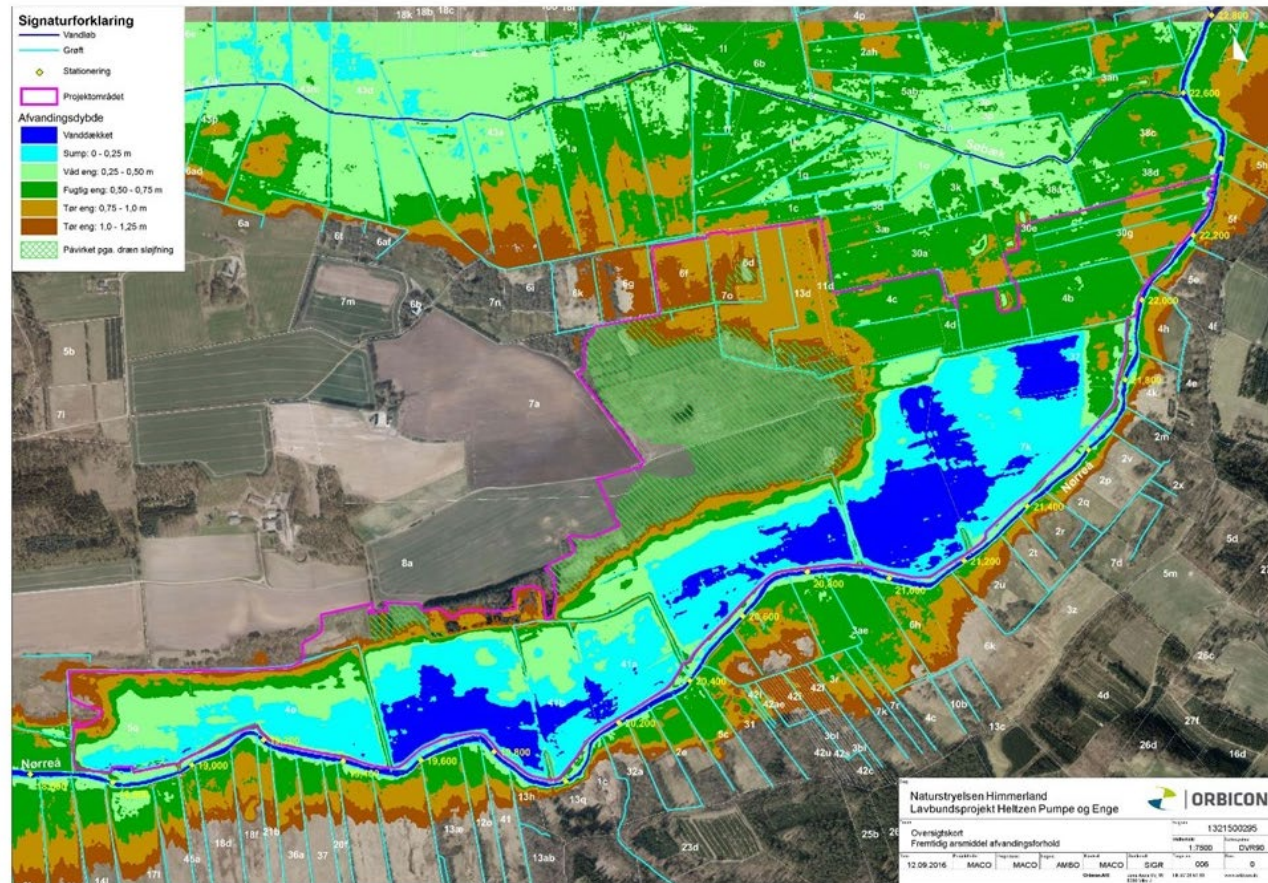
Luftfoto af område ved Barsbøl. Her kan der ikke umiddelbart ses en grundvandsudstrømning Kilde: Miljøportalen

Termofotografering af område ved Barsbøl viser tydeligt et stort område med grundvandsudstrømning (lysegult område på billede) Kilde: WatsonC

3. Potentiale for grundvandsafhængige naturtypers udbredelse

4. Småtopografisk variation (bagvand/tørre delarealer)

5. Ansøgning med tung vægt på biodiversitetseffekter og omkostninger til forvaltningsforberedende tiltag

- Under Klima-Lavbundsordningen er der mulighed for at søge tilskud til hegning, hvis dette er nødvendigt for at opnå synergieffekt i forhold til biodiversitet (MST)
- Biodiversiteten kræver ofte længere hegnslinjer og mere arbejde
- Kan det også sikres at dybe grøfter dækkes til hele vejen og udfordringer med bagvand løses

Foto: Bodil Pedersen

6. Et samlet velbeskrevet projekt, der godtgør samlede gevinster for naturen under en mere dynamisk forvaltning – med klimaeffekt!

- *I området skal der være mulighed for en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 228 ha vådbundsnaturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det*
- *Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjorder, der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik*

Natura 2000-plan
2022-2027

- For derigennem at få de nødvendige myndighedstilladelser
- Sikre økonomi og incitament til forundersøgelser, realisering og forvaltning